

РЕШЕНИЕ

№ 7469

гр. София, 11.05.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 174 СЪСТАВ, в публично заседание на
единадесети април през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: РАДМИЛА ИВ. МИРАЗЧИЙСКА

при участието на секретаря НИЯ ИВ. РАЙЧИНОВА
като разгледа докладваното от РАДМИЛА ИВ. МИРАЗЧИЙСКА
Гражданско дело № 20221110163247 по описа за 2022 година

Ищецът твърди, че с ответника има сключен Договор за потребителски кредит № 202203181157070059 от 18.03.2023 г., по силата на който му е предоставен потребителски кредит в размер на 500 лева, като следвало да върне сума в размер на 558 лв. при срок на кредита от 6 месеца. В допълнение, уговореният годишен лихвен процент по договора е 38,75%, а годишният процент на разходите /ГПР/ - 46,42%. Съгласно чл. 6 от договора ако кредитополучателят не представи на Кредитора гаранция по кредита в установения срок и съгласно реда и условията предвидени в общите условия на договора, той дължи на Дружеството неустойка в размер на 420 лв. Обезпечение не е предоставено и в исковата молба се посочва, че в този случай ищецът трябва да заплати тази неустойка, като това прави общото задължение по договора за кредит сума в размер на 978 лева. Релевират се доводи за нищожност на уговорената в Договора за потребителски кредит № 202203181157070059 от 18.03.2023 г. клауза за неустойка, поради накърняване на добрите нрави по смисъла на чл.26, ал.1, предл. 3 от ЗЗД и поради противоречие с императивни правни норми на закона /основание по чл.26, ал.1, предл.1 от ЗЗД/. Твърди се, че неустойката е и неправопавна по смисъла на чл.143, т.19 от ЗЗП, тъй като сумата, която се претендира чрез нея е в размер на над 80% от сумата на отпуснатия кредит. Дали тази неустойката отговаря на присъщите за нея обезпечителна, обезщетителна и санкционна

функции предстои да се изясни в хода на делото. Сочи се, че с чл.6 от Договора за потребителски кредит № 202203181157070059 от 18.03.2023 г., се заобикаля и разпоредбата на чл.19, ал.4 от ЗПК, тъй като неустойката не е включена в годишния процент на разходите. Претендира се, че на посочените основания разпоредбата на чл.6 от договора за кредит е нищожна. Претендират се разноски.

Ответникът в законоустановения срок за отговор на исковата молба оспорва иска. Оспорва се процесният договор да съдържа нищожни клаузи. С отговора на исковата молба се предявява и насрещен иск по чл.211 ГПК във вр. с чл.79, ал.1 ЗЗД.

Съдът, като взе предвид исканията и доводите на страните и събраните по делото доказателства и правните разпоредби намира следното от фактическа и правна страна:

Предявени са искове с правно основание чл. 124, ал. 1 ГПК, чл. 26, ал. 1, пр. 3 ЗЗД, чл. 22, ал. 1 ЗПК; 19, ал. 4 ЗПК във вр. с чл. 26, ал. 1, пр. 2 ЗЗД във вр. с чл. 21, ал. 1 ЗПК.

Между страните не е спорно и съдът с доклада по делото е обявил за безспорни и ненуждаещи се от доказване следните обстоятелства: сключването между страните на Договор за потребителски кредит № 202203181157070059 от 18.03.23 г., по силата на който ответникът е предоставил на ищеца потребителски кредит в размер на 500 лв., при договорен годишен процент на разходите /ГПР/ в размер на 46,42%, годишен лихвен процент в размер на 38.75 % и обща дължима сума в размер на 558 лева.

В настоящия случай искането към съда е да се прогласи нищожността на чл. 6 от договора за кредит, който предвижда, че при непредоставяне на обезпечение в установения срок и съгласно реда и условията, предвидени в ОУ по договора, кредитополучателят дължи неустойка в размер на 420 лв.

Съгласно договора за кредит, кредитополучателят се задължава в срок до края на следващия работен ден от сключване на договора да предостави на кредитора изброените обезпечения. Съдът намира, че уговорената в чл. 6 от договора неустойка в размер на 420 лв. за непредоставяне на обезпечение **е в**

противоречие с добрите нрави и е неравноправна клауза. Функцията на неустойката е да обезпечи изпълнението на задължението и да служи като обезщетение за вредите от неизпълнението, без да е нужно те да се доказват (чл. 92, ал. 1 ЗЗД). При договора за заем основното задължение на заемателя е да върне на падежа заетата сума, ведно с уговорената възнаградителна лихва. Процесната клауза за неустойка по чл. 5.6 от договора въвежда възникването на неустоечно задължение за заемателя не при неизпълнение на главното задължение (задължението за връщане на получения заем), а при неизпълнение на съпътстващо такова – непредоставяне на точно описано обезпечение, като размерът на неустойката е в размер на почти $\frac{1}{2}$ от отпуснатия заем. С оглед на това следва да се посочи, че неустойката излиза извън присъщите ѝ обезпечителна, обезщетителна и санкционна функции, тъй като при неизпълнението на задължението за предоставяне на обезпечение, което не е същественото задължение при договора за заем, а съпътстващо такова, дори главното задължение да е изпълнено точно и своевременно, задължението за заплащане на неустойка ще възникне в тежест на заемателя. Неустойката не зависи от вредите от неизпълнението и по никакъв начин не кореспондира с последиците от това неизпълнение. Дори при добросъвестно изпълнение в срока по договора от страна на длъжника, с така начислената неустойка кредиторът би получил сума, надвишаваща с $\frac{1}{2}$ размера на отпуснатия заем */като се прибавят дължимата лихва и останалите разходи, включени в ГПР/*. Това създава предпоставки за неоснователно обогатяване и противоречи на функциите на неустойката, съответно на принципа за справедливост и добрите нрави, което води до нищожност на клаузата. Дори и да бъде отчетен рискът, който кредиторът поема с необезпечаване на вземанията му, кредиторът е достатъчно овъзмезден с възнаградителната лихва. Предвидената в договора сума за неустойка обаче би го обогатила неоснователно и е недължима на осн. чл. 26 ал.1 пр.3 вр. ал.4 от ЗЗД. След като законът изрично ограничава в чл. 9 от ЗЗД свободата на договарянето в рамките на добрите нрави, следва и търговците, страните по сделките и съдът да се съобразяват с тях. Предвидената клауза е и неравноправна по смисъла на чл. 143, т. 5 ЗЗП, тъй като същата е необосновано висока. Така както е уговорена, неустойката е предназначена да санкционира заемателя за виновното неспазване на договорното задължение за предоставяне на обезпечение. Задължението за обезпечаване на главното

задължение има вторичен характер и неизпълнението му не рефлектира пряко върху същинското задължение за погасяване на договора за паричен заем, съобразно договора и общите условия. Съдът намира, че въведените в договора изисквания за вида обезпечение и срока за представянето му създават значителни затруднения на длъжника при изпълнението му до степен, то изцяло да се възпрепятства. Непредоставянето на обезпечение не води до претърпяването на вреди за кредитора, който би следвало да прецени възможностите на заемотателя да предостави обезпечение и риска по предоставянето на заем към датата на сключването на договора с оглед на индивидуалното договаряне на договорните условия. Макар и да е уговорена като санкционна, доколкото се дължи при неизпълнение на договорно задължение, неустойката води до скрито оскъпяване на кредита. Неустойката по съществото си е добавък към възнаградителната лихва и в този смисъл би представлявала сигурна печалба за заемотателя, която печалба би увеличила стойността на договора. Основната цел на така уговорената неустоечна клауза е да доведе до неоснователно обогатяване на заемотателя за сметка на заемополучателя, до увеличаване на подлежаща на връщане сума. С оглед относително самостоятелния характер на неустойката, обаче, същата не води до нищожност и на клаузата за възнаградителна лихва. Тъй като противоречието между клаузата за неустойка и добрите нрави е налице още при сключването на договора, то следва извод, че в конкретния случай не е налице валидно неустоечно съглашение и е налице нищожност на клаузата за неустойка за непредоставяне на обезпечение. Неоснователно е направеното възражение от ответника, че неустойката не е претендирана от ищцата. Между страните е налице обвързваща ги клауза в договора за заплащане на неустойка, поради което ищцата има правен интерес да иска обявяването ѝ за недействителна. Поради изложеното искът за обявяване на клаузата за нищожна е основателен и следва да бъде уважен.

По разноските:

При този изход на правния спор право на разноски за съдебното производство има ищецът в размер на 80 лв. за заплатена държавна такса. Ответникът дължи сумата в размер на 400 лв. на адв. М. В. М., представляваща адвокатско възнаграждение за оказана безплатна адвокатска

помощ и съдействие на ищцата съгласно приложения договор за правна защита и съдействие и списък на разноските по чл. 80 ГПК.

РЕШИ:

ПРОГЛАСЯВА по иска с правно основание чл. 26, ал. 1 ЗЗД, предявен от В. М. Н., ЕГН ***** срещу Н., ЕИК . клаузата на чл. 6 от Договор за потребителски кредит № 202203181157070059 от 18.03.23 г. за нищожен поради противоречие с добрите нрави, заобикаляне на материалноправни разпоредба на чл. 19 ЗПК и нарушаване предпоставките на чл. 11 ЗПК.

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 1 ГПК Н., ЕИК . да заплати на В. М. Н., ЕГН ***** сумата в размер на 80 лв., представляваща съдебни разноски.

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, вр. чл. 38а ЗАдв. Н., ЕИК . да заплати на адв. М. В. М. сумата в размер на 400 лв., представляваща адвокатско възнаграждение за безплатна правна помощ и съдействие.

Решението може да бъде обжалвано с въззивна жалба пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчване на препис на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____